N. 47.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 13 Czerwca V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG VS. 5 Czerwca. GM. Anrep, który z dystynkcyą kommenderował lat 2 na wyspach Jońskich, otrzymał rangę GL. Półkownik Chitrowo został Fligel Adjutantem J. J. M. Kommendantami będą półków muszkietyerskich; Tambowskiego Półkownik Karniłow. Niżehorodzkiego Półkownik Karataiew. Zmarły Podpółkownik Muchin wymazuie się z rang listy. Morskiey artylleryi Kapitan 1 rangi Lobri został Zeugmeystrem rangi GM. Oświadczono ukontentowanie Officyerom dywizyi która w Coppenhadze zimowała, szczególnie zaś kommendantowi oney Kapitanowi Treskin, za utrzymany porządek i karność. Wprowadzenie saletry zagraniczney do Rossyi zupełnie iest zakazane. Aktualny stanu Konsyliarz Germes będzie Permskim Gubernatorem cywilnym. Aktualny stanu konsyliarz Korniłow Tobolskim; Aktualny stanu Konsyliarz Treskin Irkutskim.

TURCYA.

CONSTANTINOPOL 8 Maia. Peseł Angielski Arbuthnot na powtórney rozmowie oświadczyć miał Reis Effendemu, iż ieżeli Porta w krótkim czasie nie odnowi dawnego przymierza z Brytańnią W. ociąganie się będzie poczytane za zerwanie przyiaźni; zatém flotta Jerzego 3 niemieszkaiąc do wschodu pośpieszy, i na morzach Tureckich krążyć będzie. Na co Reis Effendi nie dał inney odpowiedzi; powtórzył tylko dawnieysze oświadczenie, iż Selim 3 ścisłą oboiętność między woiuiącemi Mocarstwami zachować pragnie. Flottę uzbraiać pilnie kazano; zkładać się będzie z 40 statków rozmaitey wielkości; liczbę liniowych trzema nowemi pomnożono; wszystkie Kapitan Basza wyprowadzi wkrótce na Archipelag osadzone lądowym żołnierzem; przeznaczone do tey wyprawy dywizye ćwiczą się w obrótach woyskowych, i według przepisu nowego są urządzone.

Powszechne iest rozumienie, iż W. Admirał flottę i woysko do Alexandryi zaprowadzi, ażeby ten port i twierdzę przynaymniey zachował, ieżeli będzie niepodobno cały Egipt odzyskać. Posłaniec od Beiów przysłany dotąd bawi u nas, czekaiąc odpowiedzi na ich żądania. Proszą usilnie Mammelukowie, ażeby Sułtan przyiął ten narod pod opiekę naywyższą, ofiaruiąc z swoiey strony wierność, posłuszeństwo, i daninę. Zgadnąć trudno, co Dywan postanowi. Nowo obrany Dey Algerski doniosł Porcie o wyniesieniu swoiém; oświadczaiąc zaś hołd zwyczayny ofiarował Selimowi 3 mnóstwo lwów, tygrysów, i drugich zwierząt Afrykańskich. Armia na podbicie Serwii przeznaczona ieszcze nie ruszyła w pole; ćwiczy ią pilnie Jussuf Basza. Drugą zgromadza w. Wezyr, która rezerwę zkładać będzie, i posiłek da pierwszey w potrzebie.

AUSTRYA.

WIEDEN 11 Czerwca. Gdy ofiary dobrowolne i wielkie od różnych obywatelów złożone, mianowicie zaś od całego narodu Węgierskiego, ieszcze nie wystarczaią potrzebie niezliczonych mieszkańców Austryi i Morawii przez woynę wyniszczonych; w stolicy naszey często widziemy dawane bale; koncerta, Karruzele, inne rozrywki, na które uczęszczaiąc obywatele maiętnieysi, sposobność maią okazania nieszczęśliwym dobroczynności i miłosierdzia. Cesarz i wszyscy Arcy XX. zawsze należą do wszelkich składek. Summy ze skarbu Monarszego dla ubogich przeznaczone, iuż są rozdane Graf Berchtold 32 Plebanów ubogich opatrzył przyzwoicie. Wielki niedostatek skończy się po źniwie, które wielką nadzieię czyni po wszystkich prowincyach całey Monarchii.

Woysko Francuzkie przez Trieste ciągnące do Istryi, nie zastanowiło się długo w mieście pomienioném; zprzeciwił się temu Gubernator GL. Zach. Od kilku d. bawi w naszey stolicy Reinhard na poselstwo do Jass iadący, czekaiąc na przyiazd Ambassadora Sebastiani. Cesarz ma wyznaczyć wkrótce kommissyą z 4 Ministrów stanu złożoną, która pracować będzie nad polepszeniem i urządzeniem interessów skarbowych naybardziey; podobno uskutecznіony zostanie proiekt zgaszenia papierów cyrkuluiących w kraiu w nadzwyczayney ilości. Na ten koniec, iak wiadomo, ustanowiony być ma podatek 10 procentów; summy zebrane tym sposobem użyte będą na zmnieyszenie papierów przez lat kilka.

Graf Wallmoden syn Feld Marszałka Hannowerskiego, Półkownik w Austryackiey służbie wyiechał do Paryża nadgrody szukaiąc oycu należney za dobra Gimborn w Westfalii położone. Franciszek 2 oddalaiąc się do Laxenburga dawał audyencyą, która 8 godzin trwała; cisneli się tłumem poddani rozmaitego stanu; sala ich ogarnąć nie mogła; nakoniec przyimował Monarcha prośby przez półtory godziny. Słychać, iż na mieyscu G. Meerveldt poselską dostoyność otrzyma Minister stanu, który tę dostoyność iuż piastował. Załogę Austryacką w Trieste i Fiume powiększyć kazano. Z okolic twierdzy Braunau nie mamy nic nowego.

HISZPANIA

MADRID 22 Maia. Król Katolicki miał wkrótce podpisać umowę handlową z Fryderykiem 3; rzecz iuż prawie ukończona była, gdy nadspodzianie Anglicy zabierać kazali okręta Pruskie; zatém dzieło w przewłókę poszło. Za rozkazem X. Pokoiu, robota w portach idzie z tak wielkim pośpiechem, że za kilka tygodni Hiszpania mieć będzie 22 okręta lin. gotowe do wyiścia pod żagle, to iest: 8 w Carthagenie, 9 w Cadix, 1 w Malaga, 2 w Ferrolu, 2 w Majorce, prócz wielkiey liczby fregat i mnieyszych statków; naywiększa trudność będzie całą potęgę zgromadzić w iedno mieysce, gdy nieprzyiaciel przed wszystkiemi portami straż pilną trzyma. Zalecono ieszcze uzbraiać w Cadix, Carthagenie, i Ferrolu kilka innych okrętów lin. Jest nadzieia, że Francuzka eskadra z Toulonu przybędzie, i z naszemi połączona dokazywać zacznie. Ambassador Francuzki G. Beurnonville został przywołany do Paryża.

RZESZA NIEMIECKA.

MUNICH 6 Czerwca. W okolicach naszych mamy postać woienną, i pokoy głęboki. Francuzkie i Bawarskie półki stoią w gotowości do ruszenia; o żywność trudno w całym kraiu, którą z mieysc dalekich zprowadzać trzeba; magazyny w Braunau znaczne; Bawarya wiele potrzeb dostarczyła tey twierdzy od 3 miesięcy; słychać, iż nadgrodę otrzyma. Berthier bawi ieszcze w stolicy naszey. G. Andreossy z Wiednia trzecia podróż przedsięwziół do Węgier. W r. 1805 narodziło się w Munich dzieci 1536, umarło osob 1849, zaślubionych par 255. G. Kinckel kommenderuiący w Xięstwie Berg sam tu przybył, gdy żołnierze prawie wszyscy nową służbę przyieli. Między Bawaryą i kraiem Wurtembergskim spory o granicę sposobem przyiacielskim umorzone zostały; umowę podpisał niedawno Maxymilian I. Cywilną dzierżawę Xięstwa Anspach obieli kommissarze Bawarscy; lecz woyska Francuzkie nie ustępuią z kraiu.

Wiadomo co uczynił regiment prawie cały z obywatelów Wurtzburgskich złożony, gdy ich oyczyzna przez traktat Presburgski dostała się nowemu panu; żołnierz Francuzki poymał wszystkich. Stawieni zbiegowie przed

sądem woyskowym, wyrok nakoniec usłyszeli. Odtąd numer 11, który nosił regiment Loewensteina, niedopełniony zostanie w armii Bawarskiey; winowayców sędziowie oddali łasce panuiącego. Inżenier Wiebeking z Austryackiey służby do nas wzięty, znamienitą przysługę uczynił Bawaryi. Rzeka Inn w niektórych mieyscach wylewaiąc z brzegów, znaczną szkodę czyniła; kazał przekopać kanał 15 łokci szeroki, 6600 sążni długi; tym sposobem odwrócona część wody, bynaymniey szkodliwą nie była, iak pokazało doświadczenie wiosny teraznieyszey. Maxymilian dzieło dokończone oglądał i pochwalił. Nuncyusz Apostolskiey stolicy Genga wkrótce spodziewany iest w Ratisbonie dla podpisania konkordatu kościołów Niemieckich z Apostolską stolicą.

FRANKFORT 7 Czerwca. Dywizye woysk Francuzkich będące pod kommendą Marszałków Lefevre i Augereau, dawno rozkaz odebrały stać w gotowości do ruszenia; dotąd iednak nie opuściły naszych okolic i Darmstadzkiego kraiu. Kardynał Fesch ma tu przybyć i mieszkać. Sławny Doktor Gall rozpoczoł naukę czaszkową; słuchaczów ma 80. Słychać, iż dzierżawy Elektora Arcy Kanclerza Rzeskiego w okolicach Ratisbony znacznie być maią powiększone; za ustąpioną temu panu własność Bawarya nagrodę otrzyma w Cyrkule Frankońskim. Jeńce Austryaccy w Szwabii zatrzymani, ieszcze nie odebrali pozwolenia powracać do oyczyzny. Miasto Kehl odebrało od rządu Francuzkiego 200 t. franków, do rozdania tym obywatelom, których domy zburzone zostały dla rozszerzenia fortyfikacyi. Frankfort nie iest podzisdzień wolny od ucisku; nowe kontrybucye i rekwizycye ponosić musiemy.

STRALSUND 13 Czerwca. Regimenta nowe zaczęły przybywać z Finlandyi i Szwecyi na zmocnienie armii Gustawa Adolfa zastępuiącey Pomeranią. Ten Monarcha często gońców posyła do Berlina, i ztamtąd odbiera; iest więc nadzieia, że pokóy w tych stronach nienaruszony zostanie. Biegaią odgłosy o wolnym handlu na całey północy, otwarciu blizkiém zamkniętych dziś portów i rzek Baltyckiego i Niemieckiego morza; lecz ta odmiana nie wprzód nastąpi, aż embargo zdięte będzie w Anglii z okrętów Pruskich. Gustaw Adolf regiment gwardyi Suea odtąd nazywać kazał gwardyą pieszą, leibdragoński gwardyą konną, Gothiiski gwardyą Szwedzką, nadaiąc przytém Officyerom pierwszeństwo i przywileie służące Officyerom dawney gwardyi Szwedzkiey i Finlandzkiey. Tenże Monarcha d. 7 oglądał oboz szalup działowych Szwedzkich pod Grunschwade.

BRYTANNIA W.

LONDYN 7 Czerwca. Z Indyi wschodniey wiadomość przyszła, iż okręta Angielskie handlem bawiące się w Canton mieście Chińskiém ostrzeżone zostały o niespodziewaném przybyciu do Manilli 7 okrętów zbroynych Francuzkich. Wielkość onych nieznaioma; opatruiąc się w żywność świeżą czekały Admirała Batawskiego Hartsinck, który miał tamże przybyć z 3 okrętami lin. narodu swoiego. Połączeni nieprzyiaciele zamyślaią potkać i zabrać kupiecką nam flottę, gdy z portów Chińskich powracać będzie. Zgadnąć trudno, iaka iest eskadra Francuzka w Manilli; zapewne nie znayduie się tam H. Buonaparte, który w Grudniu Brest opuścił; musi więc być iedna z owych 15, które według wyznania nieprzyiacioł, w różnym czasie, i z różnych portów udały się na zniszczenie handlu Angielskiego. Chińska flotta lękać się nie może tey potęgi, zostaiąc pod strażą Adm. Trowbridge.

Druga eskadza Francuzka ieszcze krąży na brzegach Afryki zachodniey, zkąd przybyły niedawno statek doniosł, iż nieprzyiaciele zabrali nam 25 okrętów użytych w Gwinei do handlu Murzyńskiego, z wielką szkodą miasta Liverpool. Ten handel w r. terazn. zysk niewielki zdaie się obiecywać, po zapadłym w Parlamencie wyroku, który pozwala na własną tylko naszych osad potrzebę kupować niewolników Anglikom. Zawczora Fox oświadczył izbie niższey, że na przyszłych obradach poda iey proiekt zniesienia tegoż handlu na zawsze bez wyłączenia, gdy na tegorocznych prawo mówić o tém zabroniło. Jest nadzieia, iż Adm. Strachan niedawno wysłany z Plymouth rozgromi eskadrę Francuzką na brzegach Gwineyskich, i od szkody większey ziomków zasłoni. Wypłynoł za nim z Portsmouth zawczora Warren, prowadząc okręta: Foudroyant od 84 arm. Heros, Couragious, Ramillies, Namur, Fame od 74, iedną fregatę, 3 korwety. Słychać, iż zmierza do wysp Antilskich; inni mówią, iż nie tylko Strachan i Warren, aleteż wódz trzeci z 11 okrętami lin. ieszcze pośpieszą do Indyi wschodniey, gdyż rząd ma pewną wiadomość, że część większą owych 15 eskadr Francya do Azyi posłała.

Dwie z naymnieyszych pokazały się w Indyi zachodniey, każda z 4 tylko fregat złożona, wchodząc do Martiniki i Guadalupy. Pierwsza zdobyczy szukać zaczeła, lecz wkrótce do portu Basseterre uszła, gdy pokazali się Anglicy; druga w Fort-Royal stoi spokoynie. Doniosł o tém rządowi Adm. Cochrane, i podobno prosił o posiłek, naybardziey w żołnierzu lądowym, na zmocnienie słabey załogi wysp cukrowych, rozumieiąc, iż nieprzyiaciel zamyśla do nich przedsięwziąć wyprawę, iaką w r. 1805 wykonał Mississy, nie dla podbicia i zatrzymania osad, lecz dla samego rabunku. Admiralicya rozkaz do portów przesłała, ażeby statki niosące regimentów kilka pośpieszały do Barbados. Przydaią niektórzy, że nawet Warren póydzie w te strony; rzecz pewna, iż ledwie wyszedł pod żagle, Admiralicya przeczytawszy rapport Cochrana, wysłała natychmiast w pogoń fregaty z nowemi instrukcyami dla niego.

Wspomniony Cochrane przysłał inną wiadomość o zamysłach i czynnościach G. Miranda. Eskadra iego składa się z 3 wielkich okrętów, 2 korwet; ludu ogółem liczy zbroynego 3 t. Wszystko dali Amerykanie z New Yorck, naywięcey Smith i Ogdin. Stanowszy przed sądem, podali prożbę do Kongressu oświadczaiąc, iż spodziewali się tym sposobem okazać przywiązanie i gorliwość o dobro narodu, ziednać pochwałę Prezydenta Jefferson, wiedząc zwłaszcza, że z Hiszpanią była wtenczas bardzo blizka woyna o Louisianę i Floridę. Kongres odrzucił pismo, iako Prezydenta Stanów krzywdzące, prywatnych obywatelów postępek zganił, którzy nie powinni byli wspierać człowieka wzruszaiącego pokoy w dzierżawach Hiszpańskich, z którémi Amerykańska RP. nic ieszcze nie miała do czynienia, uprzedzaiąc wyrok władzy prawodawczey i rządowy.

Cokolwiek było, Miranda z New Yorck wyprowadził eskadrę pod zasłoną okrętu Angielskiego Leander; i zabrawszy w porcie Jaquemel żywność świeżą, gdy do wyrażoney w górze liczby 3 t. pomnożył poczet swoich towarzyszów, udał się natychmiast ku Ameryce Hiszpańskiey, i naprzód opanował wyspę S. Małgorzaty leżącą o 40 mil naszych od lądu Carracas; wtargnowszy zaś do tey prowincyi, osadził miasta Barcellonę i Cumana. Czyli doznał odporu, iak wielką potęgę w tych stronach maią Hiszpani ku obronie; wielu malkontentów złączyło się z obozem G. Miranda, taiemnica. Cochrane zapewne chce wiedzieć, co mu czynić trzeba w tém zdarzeniu. Polityсy Angielscy w zuchwałém przedsięwzięciu Peruańczyka upatruią nieomylny sposob, ieśli nie wydarcia Hiszpanom całey Ameryki, i otworzenia nowych źródeł bogactw i potęgi dla naszego narodu, przynaymniey osłabienia nieprzyiacioł, zerwania na długo wszelkich kommunikacyi osadom Króla Katolickiego z Europą, odięcia Karolowi 4 skarbów nowego świata na poparcie woyny dzisieyszey; które wszystkie Gubernatorowie odsyłać muszą wgłąb kraiu, ażeby się nie dostały naiezdnikom. Wkrótce wiedzieć będziemy, co rząd Angielski postanowił. Cochrane pisze, iż w Martinice spodziewana iest eskadra H. Buonaparte.

Lordowie Elgin i Yarmouth, kapitan okrętowy Gower, 2 synowie zmarłego w Egipcie G. Abercromby, powrócili z niewoli Francuzkiey na słowo uwolnieni; za temi przybyło wielu innych. Elgin przyiechał do stolicy; słychać, iż nowe propozycye przyniosł Ministrom od rządu Francuzkiego, lecz o tém żadney pewności niema. Zawczora dwór i Londyn uroczyście obchodził pamiątkę narodzenia Króla, który zaczynaiąc rok życia swoiego 68, iest w czerstwém zdrowiu, na oczy słaby. Pod Windsor ośmo wytknąć kazano, w którym zgromadzone woyska ćwiczyć się będą pod hetmańsтwem X. Cumberland. Odgłos iest powszechny, że proces Melvilla ukończony, wyrok zaś iutro ogłoszony będzie; niewinnym uznany Podskarbi, Parowie poszli za zdaniem ludzi na-

uką prawa kraiowego słynących, których na radę wezwano. Syn X. Hamilton Margrabia GL. Douglas zastąpi mieysce poselskie Lorda Gower. Przed kilko d. Klub Whigs odprawił posiedzenie publiczne, na którém znaydował się Fox raz pierwszy od weyścia do Ministeryum.

G. Moore wyznaczony kommendantem naywyższym woysk Angielskich w Sycylii, pożegnał Monarchę, iakoteż GM. Wyse, Fraser, Woodstock pod nim służyć maiący. Craigh oddalaiąc się z Messiny nie zostawił na całey wyspie nad 7 t. żołnierza naszego; liczba wkrótce pomnożona będzie. Dwóm regimentom legionu Hannowerskiego niedawno z Cork wysłanym powrócić kazano do portu, i czekać wyprawy 2 innych z tegoż legionu. GL. Doyle wyiechał do Coppenhagi z ważném zleceniem. GL. Hope otrzymał kommendę w Przygórku dobrey nadziei. Jackson przez Hamburg powraca do Berlina dla zprowadzenia małżonki swoiey, którą tam zostawił. Jacobi dotąd bawi u nas, lecz wszystkie powieści o handlu wolnym w portach Pruskich, i Hannowerskich, blizkiey ugodzie stron poróżnionych, zdiętém embargo zawczesne były. Korsarzów ledwie kilku chciało korzystać z ofiarowanego pozwolenia od Admiralicyi na łapanie statków Pruskich, i wyszło pod żagle.

Król ozdobił wstęgą orderu Szkockiego Adm. Northesk, który Nelsonowi dopomógł zwyciężyć nieprzyiaciół w Trafalgar. Wielkorządca osad wschodnio Indyiskich ieszcze wyznaczony nie iest. Król używaiąc prerogatywy służącey koronie, odwołał naprzód Barlowa; Dyrektorom zaś kompanii oświadczyć kazał, iż następcą Margrabiego Cornwallis mieć pragnie Lorda Lauderdale. Zgromadzili się Dyrektorowie, i większością głosów 13 przeciw 4 uradzili, że nie chcą widzieć na tym stopniu męża podanego od korony. Zaczęły się nowe negocyacye między kompanią i Ministrami. Fox koniecznie wynieść pragnie Lorda Lauderdale w nadziei, że za pomocą tego Administratora sobie z talentów znaiomego, łatwiey potrafi wytępić zadawnione bezprawia, lepszy porządek wprowadzić z oszczędnością do rozległych osad.

Gdy nieprzyiaciel nadbrzeżne pod Boulogne stawiać obozy, i lądowym żołnierzem napełniać zaczoł, w portach zaś Boulogne, Ambleteuse i Vimereux uzbraia flottyllę, i na morze dla zwyczaynego ćwiczenia wyprowadza; Admiralicya z naszey strony umyśliła środków przyzwoitych użyć na zniszczenie zamysłu nieprzyiacielskiego. Tym końcem zapewne przed kilko d. z Dover wysłano fregatę, która do brzegów Francuzkich zaprowadziła kilka machin, Catamarans, owym podobnych, których dawniey użyto na spalenie flottylli. W tymże porcie Dover zdarzył się smutny przypadek; dóm ogniem przypadkowym zpłonoł, w którym było 60 mieszkańców; ratowali się wszyscy ucieczką; wyiowszy napiłego Półkownika, który zginoł. W Plymouth powstał rozruch między ieńcami Hiszpańskiemi; niektórych nakłonić chcieli Anglicy do swoiey służby; wnet powstaią wszyscy; przyszła milicya; ognia dawać musiano; kilku ludzi zginęło, spokoyność przywrócona,

Adm. Duckworth prezentował się Królowi, maiąc szpadę, którą temu rycerzowi niedawno ofiarowali obywatele bogatey Jamaiki, po zwycięztwie odniesioném w S. Domingo; dar szacowny zciągnoł oko przytomnych; nic pięknieyszego nigdy w Londynie nie widziano. W Izbie niższey Lord Temple oświadczył, że gdy zarzuty uczyniono przeciwko Margrabiemu Wellesley plamią osobisty charakter tego Wielkorządcy, oskarżyciel w d. 14 naywięcey powinien złożyć dowody swoie, ażeby oskarżony wiedział na co ma odpowiadać; i ieżeli niewinnym iest, nie zostawał długo w złey opinii przed narodem. Przypomniał Reprezentant Paul, iż niegdy Burke 5 lat miał czasu pozwolonego sobie od Parlamentu na przygotowanie oskarżenia Wielkorządcy Hastings; lecz nakoniec zgodziła się izba, żeby Wellesley w d. 14 oskarżonym został. W tey okoliczności Fox oświadczył, że chociaż Indyiscy XX. nie są bynaymniey podobni i równi Europeyskim, gdy iednak wschodnia kompania z niemi traktaty pisać zwykła, wiernie dochować obietnic powinna; im potężnieysi są Anglicy na wschodzie, tém bardziey powinni unikać podeyrzenia, że czynią gwałtownie, bez pozoru sprawiedliwości, z pokrzywdzenia cudzego szukaiąc własnych zysków.

Tenże Minister, gdy Oppozycya ganiła pośpiech zbyteczny Parlamentu w roztrząsaniu i przyięciu proiektów woyskowych Windhama, radząc rzecz zostawić czasowi: Nie pośpiech, odpowiedział Fox, lecz opieszałość nam zarzucać trzeba. Liczne woysko lądowe ma Brytannia W! żaden przecie żołnierz nasz dotąd nie walczył na woy ie tak ważney. Nieprzyiaciel przebiega kraie zprzymierzone; Anglicy, czyliżeście przeciw niemu stawili iednego żołnierza? Nie mamy więc lądowey siły, albo iey użyć narod nie umie. Cóżby dziś rzekł Gwilhelm 3, Marlborough, ich następcy, którzy podczas woyny o sukcessyą Hiszpań: Austryacką i 7 letniey, walczyli w Niderlandzie, na Francuzkich granicach, nad Menem Dunaiem, w Hannowerze i Westfalii, gdyby świadkami byli dzisieyszey nieczynności naszey? Flotty same acz kolwiek zawsze tryumfuiące, lądu nie zasłonią. Ani subsidia które daiemy. Pieniędzmi nikt nie ocalił honoru, praw, udzielności własney i przyiacioł. W 17 i 18 wiekach słyneli wodzowie i rycerstwo Angielskie; drżał przed niemi Ludwik 14; tych naśladuiąc wielkiemi i sławnemi być możecie, nie zaś licząc pieniądze w domu, i drugim oddaiąc obronę waszey sprawy.

Równowaga polityczna nie iest czcze słowo; gdzie iey niema, ginie wszystko. Spóyrzyicie na stan opłakany całey Europy, wzrost nieprzyiaciela. Dziś Anglicy albo na pieniądzach i handlu przestać, albo większemi niż iesteście być musicie; środka niema. Słyszeć nawet nie chcę, ażeby móy narod Oceanem od innych przedzielony, nie miał z niemi politycznego związku. Cóżby się stało, przebóg! z konstytucyą naszą? gdyby rozdwoił się kiedy narod, a iedna strona przeciw drugiey szukała pomocy u postronnych? J niepodległość naszą, i wolność Europeyska równowagę utrzymać każą. Dość mamy żołnierza na własną obronę; lecz gdy się wydarzy sposobność, nie będę powątpiwał użyć potęgi lądowey na nieprzyiaciela. W zaczepnych woynach czasem wypada kray własny odsłonić dla większey korzyści; w czém naśladuymy tych z któremi woynę mamy. A ieżeli tak czyniąc Brytannowie, nie wymusicie na Francyi warunków zyskownych dla siebie i Mocarstw zprzymierzonych, iak życzemy wszyscy, możecie zniszczyć dumne zamiary, ocalić wiele narodów. Pragnę pokoiu gorąco; lecz związków z postronnemi nie potargam. Pomnażaią woysko Ministrowie, bo chcą Anglii dać znaczenie dawnieysze, zachować równowagę, nieprzyiaciela poniżyć, czego zapewne nie sprawią same zwycięztwa flott naszych, iak z doświadczenia dzisieyszego widzicie. Zarzuca Oppozycya, że wpływ nowy daiemy Koronie, narażamy na niebezpieczeństwo swobody oyczyste. Ale ten, który się raz poświęcił usłudze publiczney, musi czynić ofiarę z wziętości i osobistego znaczenia przed gminem, dla rzetelnego dobra, honoru, i sławy narodu.

PRUSSY.

BERLIN 10 Czerwca. Listy odebrane z Frankonii, Bawaryi, Szwabii spodziewać się kazały, że w Czerwcu m. wszystkie woyska Francuzkie tak dawno w Rzeszy stoiące, ruszą ku brzegom Renu, i do własnych granic wkroczą. Równym sposobem na początku miesiąca teraźn. widzieć się dały poruszenia w dywizyach Lefevre i Augereau; zgromadzono konie pod artylleryą i zawady, zwołano Chirurgów, inne gotowości czyniono do marszu prędkiego; lecz dotąd żaden wódz nie ogłosił, kiedy i w którą stronę żołnierza ma prowadzić. Kommissarz Maxymiliana I Graf Thurnheim przyimuiąc dzierżawę kraiu Anspach, imieniem pana swoiego zaręczył mieszkańcom zachowanie dawnych nadań i swobod. Wspomniony Maxymilian I wydał obszerny przepis, iaki odtąd być ma porządek w regimentach Bawarskich, względem wozów, i koni potrzebnych pod zawady, ażeby żołnierz maiąc wszystko do wygody przyzwoitey, nie obciążał obozów. Bawarskie woysko nosi teraz włosy krótko ucięte bez pudru. Po zaszłey umowie między rządem Francuzkim i Pruskim o granice ustąpioney Cliwii, żołnierz Francuzki wypróżnił niektóre miasta zaięte przeciwko myśli traktatu.

WŁOCHY.

RZYM 18 Maia. Przez państwo Kościelne Francuzi ciągnąć nie przestaią małemi dywizyami do Włoch południowych; niedawno widzieliśmy pośpieszaiący pod Gaetę regiment Niemiecki X. Ysenburg. Z obozu G. Gardanne przybywa codziennie wielu Officyerów cieka-

wych oglądać dawną stolicę świata i teatra nasze. Przed kilko d. Ociec S. uroczystym obrządkiem w poczet błogosławionych policzył Jezuitę Franciszka de Hieronimo. Przed portem Neapolitańskim krąży eskadra Angielska z 4 okrętów woiennych złożona; słychać że wyspę Capri szturmowała; przydaią niektórzy, że attak był pomyślny. Podobnym sposobem okręt lin. Angielski z 2 fregatami z korwetami dał się widzieć pod Genuą, gdzie iednak nie długo bawił. Ferdynand 4 z G. Acton znayduie się w Messinie, przygotowania czyniąc do obrony. Załoga Gaety będzie zmocniona żołnierzem Angielskim w ostatniey potrzebie tylko. Porządne oblężenie i szturmowanie tey twierdzy podziśdzień rozpoczęte nie iest, tak wielkie trudności w przystępach znayduią inżenierowie Francuzcy. Małżonka następcy tronu z Sycylii córkę powiła w Palermo.

LIVORNA 21 Maja. Ogłoszony przez Królową Regentkę zakaz wprowadzania do Toskanii towarów Angielskich i handlowania onemi, sprawił powszechny smutek i trwogę. Kupcy postanowili wysłać deputacyą do Paryża przekładaiąc rządowi Francuzkiemu, cierpienia i szkody swoie. Dotąd iednak Anglicy portu naszego nie ogłosili zamkniętym. Mieszkanie Króla Wiktora Emmanuela w Sardynii radość i pociechę przyniosło całey wyspie; zwiedził całą, weyrzał we wszystko, miasta i batterye nadmorskie zmocnił, magazyny napełnił, zbiegom przebaczył, do służby okrętowey maytków zciągnoł ku obronie przeciw łotrzykom Afrykanskim, gry azardownych, noszenia broni ukrytey zakazał; nad urządzeniem skarbu, zmnieyszeniem długów onego, pomnożeniem dochodu pracuie.

BATAWSKA RP.

HAGA. 10 Czerwca. Adm. Verhuel powrócił z Paryża, i przyniosł zastępuiącemu mieysce Pensyonarza dokładną wiadomość o zaszłych odmianach w rządzie naszym. D. 5 Verhuel Prezydent deputacyi, Gogel Minister skarbowy, Styrum członek Wysokich Stanów, Six Konsyliarz Stanu, Brantsen poseł RP. w Paryżu, stanowszy w Thuileries prosili imieniem Stanów Napoleona, ażeby bratu swoiemu Ludwikowi, pozwolił ziechać do Batawów, i rządzić narodem. W odpowiedzi swoiey wyraził rządca Francuzki, że dawno radził odmianę wprowadzić do Konstytucyi naszey, którą z doświadczenia widział niedogodną potrzebie i spokoyności obywatelów. Pozwalaiąc zaś bratu swoiemu stawać na czele rządu nowego, dał przestrogę, iak ma panować, religią, prawa, zwyczaie Batawów poważać. Mówił nakoniec sam Ludwik, oświadczaiąc uprzeymą wdzięczność Napoleonowi i narodowi naszemu, za wyniesienie iego na ten stopień.

Tenże Verhuel przyniosł i ogłosił traktat d. 24 Maja przez wyliczonych deputatów z Ministrem Talleyrand podpisany, w 10 artykułach. I. Gwarantuie Francya konstytucyą Hollandyi, dawne prawa, przywileie, swobody, udzielność, całość nienaruszoną dzierżaw Europeyskich i Indyiskich, polityczne, cywilne, i duchowne ustawy. 2. Na wyraźne żądanie wysokich stanów, które RP. reprezentuią, pozwala, żeby Ludwik Buonaparte rządził Hollandyą, z prawem dziedzicznem dla potomków swoich, w porządku pierworodności, z wyłączeniem płci żeńskiey i potomstwa. Francya i Hollandya nigdy ziednoczone być nie mogą. 3. Nowy rządca własnością mieć będzie pałac w Hadze, drugi w Busch, trzeci w Soestdyck, dobra ziemskie czyniące rocznego dochodu 500 t. złot. Holl. naostatek million 500 t. tychże złotych ze skarbu publicznego, z warunkiem ażeby ta pensya co miesiąc równemi ratami opłacana była. 4. Jeśliby umarł rządca zostawuiąc małoletniego następcę, żona zmarłego będzie Regentką; która ieśliby żyć przestała, rządca Francyi Regenta wyznaczy z familii; albotéż z liczby obywatelów Hollenderskich wybranego. Małoletność trwać powinna do lat 18. 5. Artykuł przeznacza oprawę dla żony panuiącego 250 t. złot. Holl. rocznego dochodu. 6. Rządca Hollenderski z następcami swoiemi zawsze piastować będzie urząd Connetabla Francuzkiego; obowiązki zaś nieprzytomny pełnić może przez Wice Connetabla. 7. Osoby składaiące familią w Hollandyi panuiącą należeć powinny do przepisu dla familii swoiey wydanego przez Napoleona d. 30 Marca r. 1806. 8. Sług i urzędników kraiowych nowy rządca wybierać powinien z liczby obywatelów Hollandyi. 9. Herb rządcy nowego ten sam będzie, iaki iest dawny Hollenderski, z przydaniem orła Francuzkiego. 10. Między Francyą i Hollandyą będzie niemieszkaiąc zawarty traktat handlowy; Hollendrzy w portach i kraiach Francuzkich używać maią swobod i przywileiów służących nayprzyiaźnieyszym narodom. Obowiązuie się Francya Regencye Afrykańskie nakłonić do poważania flagi Hollenderskiey równie z Francuzką. Ratyfikacye nowego przymierza w d. 10 w Paryżu zamienione zostały.

Słychać, iż Adm. Verhuel będzie u nas namiestnikiem Ludwika Buonaparte, który wkrótce tu spodziewany, rząd przyiowszy niedługo zabawi, i na Aix la Chapelle ma powracać do Paryża. Na wiazd uroczysty nowego rządcy, załoga nasza będzie powiększona 6 t. żołnierza Francuzkiego. Verhuel częste rady odprawuie z zastępcą Pensyonarza, Ministrami Goes, Hultman, Pymann, naybardziey zaś z deputacyą wydaiąc rozkazy na budowlę, naprawę, uzbroienie woiennych okrętów i fregat. Gubernator Przygórka dobrey nadziei Janssens przybyły z Plymouth dni kilka bawi u nas; rząd nowy sędziów naznaczy na weyrzenie w postępki. Syn iego młodzian wielkich nadziei, kilko d. przed kapitulacyą z Anglikami, niewiadomo z iakiey pobudki, sam własne życie skrócił gwałtowną śmiercią. Ludwik Buonaparte wysyłaiąc deputatów Batawskich do oyczyzny, wiele rozmawiał z niemi o stanie skarbu naszego, i sposobach napełnienia onego. Czeka narod wkrótce nowych rozrządzeń i ciężaru. Do Flessingue zprowadzili Francuzi 200 ludzi na karę galerną zkazanych, którzy port naprawiać maią; innych 200 ma przybyć w krótkim czasie. Czynności portu Anvers, budowlę i uzbroienie okrętów tamże swoich; od nieiakiego czasu rząd Francuzki pilnie pokrywać zaczoł.

Pismo czytane przed wysokiemi stanami, gdy Schimmelpenninck zkładał urząd nayważszy, było następuiącey osnowy. Od czasu dawnego słabe zdrowie dawało mnie sprawiedliwą pobudkę, ażebym oddalił się od rządzenia kraiem oycystym. Ta myśl, że mogę być użyteczny ziomkom, naybardziey zaś woyna w Niemczech zapalona, nie dozwoliły obierać życia spokoynego, zwłaszcza gdy nieprzyiaciel groził wtargnieniem do granic naszych. W okolicznościach dzisieyszych iestem przekonany, że dłuższe urzędowanie moie, pożyteczne być nie może; opuszczam urząd, używaiąc prawa mnie służącego w 41 art. konstytucyi; przekonany, żem uczynił wszystko co podobno było uczynić dla dobra kraiu; wdzięczności pełen za wiarę i ufność, którą urzędnika waszego zaszczycaliście ziomkowie. Opatrzność nayważszą błagam, ażeby tę oyczyznę zachowuiąc w pamięci i opiece wszechmocney, wzrost dać raczyła nieskończony prywatney i powszechney szczęśliwości całego narodu.

FRANCYA.

PARYZ 6 Czerwca. Wczora nowo przybyły poseł Ottomańskiey Porty Muhib Effendi z dworem swoim w 4 sześciokonnych karetach dworskich do Thuileries zaprowadzony został. Stała w paradzie gwardya pod bronią; przyioł posła Marszałek Szef oney; W. mistrz ceremonii prezentował Napoleonowi, gdzie językiem Tureckim oświadczył w krótkiey mowie, iż przysłany iest od Sułtana Selima 3 pana dwóch lądów i dwóch Oceanów, sługi dwóch miast świętych, z powinszowaniem i oświadczeniem przychylnych myśli. Gdy rzecz iego według zwyczaiu przetłumaczono na język Francuzki, odpowiedział Napoleon, iż oświadczenie mile przyimuie, i o wzaiemney przyiaźni urręcza. Zatém Muhib Effendi ucałowawszy list Monarchy swoiego, oddał go Ministrowi Talleyrand, i oddaliłsiędo sali blizkiey, gdzie wchodzącemu Napoleonowi prezentował upominki Sułtańskie, kitkę bryllantową, tabakierę kosztownemi kamieniami sadzoną z cyfrą Selima 3, perły dla małżonki Napoleona, i drogie materye. Na dziedzińcu stały konie Tureckie i Arabskie pod bogatém przykryciem.

Arcy Kanclerz Cambacerés czytał w Senacie wyrok, którym Napoleon nadgradzaiąc zasługi Ministra Talleyrand w sprawowaniu zagranicznych interessów, Marszałka Bernadotte na woynach, pierwszemu nadaie tytuł X. Beneventu, drugiemu Ponte Corvo, dawnych własności dworu Rzymskiego, przyimuiąc obowiązek nadgrodzenia tey straty Apostolskiey stolicy. Po audyencyi posłowi Tureckiemu daney, wprowadzono Deputatów Batawskich; co sprawili, wyżey iest opisano.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIAROW ROKU 1806 DNIA 13 CZERWCA SRODA